

Handelskamrar: Gränskontrollerna måste avskaffas

DEBATT. Gränskontrollerna mellan Danmark och Sverige har funnits i över två år. Öppna gränser är av enorm betydelse för företagande och tillväxt. Nu behövs en plan för att återgå till en mer normal inre marknad, anser Arnaldo Abruzzini och Stephan Mühler, Eurochambers.

För två år sedan införde Sverige gränskontroller och id-kontroller som svar på flyktingkrisen i spåren av Syrienkonflikten. Det är dags att förbereda en återgång till fri rörlighet i EU.

EU har haft sin beskärda del av utmaningar på senare år. Finanskrisen testade beslutsamheten och förmågan att skapa finansiell stabilitet hos både medlemsländer och Unionen som helhet. Knappt var utmaningarna med euron förbi förrän flyktingkrisen 2015 utmanade konceptet med öppna gränser och fri rörlighet på den inre marknaden.

Men trots alla profetior om motsatsen så fungerar euron fortfarande som stark valuta. Tillväxten har återvänt. Och diskussionen nu handlar snarast om fördjupad ekonomisk integration inom Eurozonen. Men medan euron bara berör Sverige indirekt så är frågan om gränser mer i centrum här.

Sverige hade länge två mycket olika sorters kontroller, som båda främst berör västra och södra Sverige.

Den första sorten handlar om kontroller i enlighet med Schengen. Det handlar om tillfälliga kontroller utförda av myndigheterna, i första hand polis. Denna typ av kontroll sker inte bara i enlighet med reglerna, utan finns faktiskt tack vare de gemensamma reglerna inom EU. Det finns ett tydligt regelverk.

Dessa gränskontroller följer internationella regler och berör alla sorters trafik. Eftersom de utförs av utbildad polis kan de också förväntas fullfölja sitt syfte att bidra till inhemsk säkerhet.

Till och med våren 2017 genomförde Sverige också ensidiga id-kontroller. Eurochambres följde den frågan mycket noga och hade upprepad kontakt med Kommissionen i ärendet. Id-kontrollerna var inte ändamålsenliga och lär inte återkomma.

Det är nu dags att också börja undersöka framtiden för de mer egentliga och lagliga gränskontrollerna som pågår enligt Schengen på flera håll inom EU. Två år är lång tid för ett tillfälligt undantag och det är dags att vi påminner oss om varför vi en gång valde att avskaffa de interna gränserna på den gemensamma marknaden. Vi behöver nu en tydlig plan för att återgå till normala förhållanden.

Argumenten för öppna gränser är tunga och man kan börja med det fundamentala caset för värdet av frihet att resa och flytta inom EU. För företagande och tillväxt är detta av enorm betydelse. Det är en central värdegrund för Europas ekonomiska modell och för vårt sätt att

leva. Men det finns också mer konkreta ekonomiska konsekvenser som vi inte får glömma bort.

Flera oberoende institut har utvärderat den ekonomiska kostnaden av gränskontrollernas begränsning av rörlighet av människor och varor inom Europa. Bedömningarna varierar från mellan 500 miljarder och 1700 miljarder euro över tio år enligt tyska Bertelsmann Foundation. En fransk studie och en analys av Europeiska parlamentet pekar också på mycket höga kostnader. Bertelsmann bröt ner dessa tal för svensk del och fann att Sverige kan förlora 50 miljarder euro om detta fortsätter under tio år.

Detta är alltså ingen liten sak. Men det går långt utöver omsorgen om våra företags utveckling. Gränserna medför stora förluster för Europa och detta kan översättas i förlorade jobb och resurser. Dessa förlorade resurser påverkar vår förmåga att nå målsättningar inom välfärd, säkerhet och andra politiska prioriteringar.

Europa har visat sig ha mer uthållighet inför motgångar än många kanske vågade tro för några år sedan. Ett viktigt skäl till det är att vi nu faktiskt har erfarenhet av den ömsesidiga nyttan av samarbete. Fördelarna av öppna marknader syns inte med blotta ögat från en dag till en annan. Men de finns där och de är mycket verkliga. Vi behöver hålla detta perspektiv vid liv och därför granska gränserna på vår inre marknad.

Arnaldo Abruzzini, vd, Eurochambres

Stephan Mühler, vd, Sydsvenska Handelskammaren, svensk representant och vice ordförande i Eurochambres